

Dk - DIALOG

Cena 12,- Kč

Pro členy Demokratického klubu zdarma

SLOVO ÚVODEM

V loňském roce vyšla z technických důvodů pouze dvě čísla Dk-Dialogu. V minulém roce se udála řada skutečností, které mají zásadní význam pro další směřování světa. Generální tajemník OSN Ban Ki-moon se jich dotýká ve svém poselství k Mezinárodnímu dni demokracie (tento den byl vyhlášen poprvé v roce 2007). Má být oslavou všech demokracií, těch tradičních o nově vznikajících a připomenout, že vytvoření demokratického světa je dlouhodobým cílem a základem úspěchu Organizace spojených národů. Také prohlášení generálního tajemníka OSN k Mezinárodnímu dni lidských práv (poprvé byl vyhlášen již v roce 1950) je výrazem směru a cesty, po které se již brzo po svém založení OSN chce vydávat a napnout své usilování. Pro význam obou projevů také pro nás je dále přinášíme v plném znění.

Tradiční poselství generálního tajemníka OSN k Mezinárodnímu dni demokracie zdůrazňuje nemožnost jejího importu zvenčí a zároveň i svízelnost a dlouhodobost jejího posttotalitního obnovování. To dobře vystihuje i naši situaci, neboť právě my jsme poznali i neúspěchy, které vedly ke zklamání, poznali jsme, jak obtížné je po 50 letech fašisticko komunistické totality budování zákonnosti, posilování transparentnosti a zodpovědnosti i přetváření politických a ekonomických systémů. Potýkáme se s velkou mírou korupce, s neúčelností veřejné správy včetně hrozivé rozklíženosti veřejných financí a státního rozpočtu, tragikomičností politické scény, se zoufalou pomalostí naléhavě potřebných modernizačních transformací, s rozpadem právního systému a s obecným úpadkem práva. To vše ukazuje na obudnou prohnilost komunistického systému, z něhož stále roste naše realita, naše nemravnost i neznalost, z něhož se bolestně a zdlouhavě pokoušíme uzdravit.

Jako kdysi jsme i při tomto osudovém snažení, při balancování nad propastí rozpadu evropského společenství či jiného propadnutí do nedemokratického souručenství postkomunistických zemí a ruské sféry vlivu, královstvím dvojího lidu s hluboce vykopaným příkopem naplněným nesmiřitelností, opovr-

žením, nezodpovědností, zlobou, závistí, vzájemnou nenávistí, falši a postkomunisticky děsivou vyprázdněností hodnot, znalostí, historického povědomí. S touto zátěží se téměř nelze domluvit a jen velmi obtížně lze odolat turbulencím a manipulacím okolního světa. Podstatná část společnosti nechápe a nechce pochopit dějinnou situaci, kus po kuse prodává úděl za čochovici a na cestě do orwellovského otroctví se za lacině pohodlný konzum vzdává zodpovědnosti, reálných práv, vzdělání, svébytnosti svých obcí – bědní mužici vzdělanostně informační společnosti ochotní velebit vysokoprevoschoditělstvo za odhozenou kost i führera za bezpečné ulice.

Přitěžuje nám, že nedošlo k zásadní diskontinuitě předlistopadového a polistopadového vývoje. Hrozí, že pozitivní symboly slábnou a vyhasínají, zatímco negativní přežívají, posilují a těší se na jakési své černé jaro, jak ukázaly např. lidový odpor k nápravě křivd vůči církvím a k vytvoření podmínek, aby mohly kultivovat nejen hodnotový systém, ale pragmaticky také kulturu, vzdělanost, zdravotní a sociální péči, nebo opovážlivá drzost lísavého kondolenčního dopisu KSČM do soudružsky bratrského severokorejského koncentráku. Svět se chvěje, Česká republika kolísá na osudovém rozcestí a společensky defektní výchova oslabuje naděje vkládané obecně mezinárodním společenstvím do mládeže, do nových generací v mladých demokraciích včetně našeho regionu. Nemusí to dopadnout dobře.

Tím spíše je nutno hledat opěrné body a úzdravné mechanismy. Patří k nim i psychologie osvobození a imaginace hrdinství všedního dne – projekt slavného psychologa Philipa Zimbarda, který vyhlásil na Mezinárodní den psychologie ve snaze zvýšit celosvětově odolnost zvláště mladých lidí proti situačnímu banálnímu zlu, proti manipulativním technologiím, proti podmaňování jejich vůle a života, proti jejich zneužívání k totalitnímu ovládnutí mocenskými skupinami, státem, korporacemi, firmami. Jsme královstvím dvojího lidu – bohužel podstatná část hodnotami a statečností opovrhne, bohudík nikoliv nepodstatná část se pro ně stává inspirací. I Zimbardo odvinul svou psychologii osvobození od *našeho* Václava Havla, kvůli němuž přijel i na pražskou vernisáž doprovodné výstavy Luciferův efekt, která se do začátku letošního roku konala v pražské galerii Dox jako *škola občanského demokratismu* (www.luciferuvefekt.dox.cz).

Sám pojem *demokratismus* je opěrným bodem úzdravy a díky T. G. Masarykovi vlastně přínosem českého myšlení světovému dění. Demokracie mohou být variabilní, ale musí kromě svobodných a tajných voleb splňovat alespoň jistá minimální kritéria formální i substantiální – kritéria společenského, občanského života, zodpovědnosti, vzdělanosti, statečnosti, práva, souhrnně demokratismu; kde jich není, nejde o variantní model demokracie, ale o její zneužití. Míra demokratismu rozhodne o mladé demokracii v arabském světě, v Rusku, ve střední Asii i o mezinárodní kvalifikaci těchto zemí, neboť, jak připomněl generální tajemník OSN, *státy se nestávají způsobilými k demokracii, demokracie je činí způsobilými* ke kvalitnímu fungování i mezinárodní participaci.

Mimořádným opěrným bodem se pro Českou republiku stal prezident Václav Havel – svým životem i reakcí, kterou vyvolalo jeho prosincové úmrtí. Právě tou se stal definitivně pozitivním symbolem. A symboly žijí svým vlastním životem nezávislým na jejich zdroji a předobrazu – není posléze důležité, jaké reálně byly jejich živoucí podstaty, historické osobnosti, důležité je, kým, jakým symbolem se staly. To platí o všech historických velikánech rysujících evoluci společenství či celého lidstva. Není a nikdy již nebude důležité, co mravného či nemravného učinili, co skutečně vymysleli a co jim bylo jen od někoho připsáno – stali se symboly své doby, symboly životní cesty, myšlení, postojů.

Kdo prožil autenticky ve čtyřhodinových zástupech čekajících na rozloučení u vystavené rakve nebo ve smutečním průvodu atmosféru pohřbu Pana prezidenta nepochybuje, že šlo o spontánní výraz úcty, připomenuté naděje, společenského nadechnutí. I demokracie a cokoliv pozitivního potřebuje přiměřený ethos, pathos, majestát, neboť tak je lidská povaha od pradávna utkána. A prezident Václav Havel jako absurdní dramatik tento majestát poskytl jak svému znejistělému a malomyslnějšímu společenství trestuhodně vedenému demagogy po samém srázu propasti, tak demokracii a mezinárodnímu usilování, které jej napříč názorovým spektrem – od socialistů po britské konzervativce, od katolického papeže po buddhistického dalajlámu – jako symbol kodifikovalo.

Ať skutečná realita jejich příběhů byla jakákoliv, stal se Václav Havel, jakkoliv naplno poznal bezmoc mocných, symbolem moci bezmocných po boku Mahátmy Gándhího či Nelsona Mandely – symboly statečného demokratismu nastolujícího demokracii a nekrvavě měnícího svět v duchu výroku, že „naděje není přesvědčení, že něco dobře dopadne, ale jistota, že něco má smysl bez ohledu na to, jak to dopadne“. Pak už občansky zbývá „jen“ si ujasnit, co je správné a podstatné, oč je třeba nadějeplně usilovat bez ohledu na to, jak to dopadne – jaké jsou aktuálně prioritní výzvy demokratismu.

V další části dnešního čísla přinášíme stanovisko Demokratického klubu k nebezpečnému působení extrémních sil v exekutivě (bylo již otičtěno v českém a anglickém jazyce v Českém dialogu, léto 2011), několik drobných příspěvků a diskusí k různým tématům, rozsáhlou diskusi k návrhu stanoviska o pozastavení činnosti KSČM a několik nekrologů k úmrtí našich členů.

redakce

POSELSTVÍ GENERÁLNÍHO TAJEMNÍKA OSN K MEZINÁRODNÍMU DNI DEMOKRACIE 2011

Letošní rok je v historii demokracie zcela mimořádný. Miliony lidí se účastní dramatických událostí na Blízkém východě, v severní Africe a na dalších místech. Další miliony dění s velkým zájmem sledují. Jejich zaujetí potvrzuje, že demokracie je univerzální model, po kterém touží všechny náro-

dy, a který není cizí žádné kultuře. Tento rok je také připomínkou toho, že demokracii nelze vyvážet nebo vnucovat zvnějšku: musí vzniknout z vůle lidí a být živena silnou a aktivní občanskou společností. Svět si uvědomil pravdivost rčení, že státy se nestávají způsobilými k demokracii, nýbrž demokracie je činí způsobilými. Jsou to především mladí lidé, kteří se stali nositeli tohoto sdělení. Bojují za ideál demokracie a nyní čelí výzvě využít potenciálu změn, jež pomohli uvést do pohybu.

Stejnou pravdu potvrzuje i další milník letošního roku: 20. výročí velkých změn ve východní Evropě. Mnohé ze zemí tohoto regionu je zatím v rané fázi demokracie. Vědí, jak usilovnou práci vyžaduje budování zákonnosti, posilování transparentnosti a odpovědnosti i kompletní přetváření politických a ekonomických systémů. Poznali i neúspěchy, které mohou vést ke zklamáním, i nutnost zápalu pro pokračování ve změnách. Z jejich zkušeností se lze učit.

Organizace spojených národů jejich úsilí podporuje. Pro posílení demokratických institucí a praxe ve světě dělá víc než kterákoliv jiná organizace. Podporuje svobodné a spravedlivé volby, povzbuzuje občanskou společnost k účasti a přispívá k dialogu mezi stranami při zpochybnění výsledků voleb. Působí jako prostředník v nestabilních politických situacích s cílem předejít konfliktu a posiluje instituce odpovědné za bezpečnost po skončení konfliktu. Vysílá experty, kteří pomáhají posílit zákonnost, vytvořit pluralitní systémy a vybudovat efektivní a zodpovědnou veřejnou správu, instituce ombudsmana, protikorupční agentury a instituce pro rovné příležitosti.

OSN se současně nesnaží vyvážet nebo prosazovat určitý konkrétní národní nebo regionální model demokracie. Snaží se dosáhnout porozumění, že ideál demokracie vychází z filosofí a tradic různých částí světa; že efektivní demokratická vláda zlepšuje kvalitu života lidí kdekoli na světě; a že demokracie je základem pro trvalý mír, bezpečnost a rozvoj. U příležitosti dnešního Mezinárodního dne demokracie vyzývám k posílení úsilí na podporu všech, zejména mladých, kteří jsou hnací silou letošních významných událostí, při proměňování demokracie ve fungující skutečnost. Tento den patří jim. Vzdejme poctu jejich oddanosti myšlence života v demokracii.

15. 9. 2011 (pramen UN INFO, Praha)
Ban Ki-moon

POSELSTVÍ GENERÁLNÍHO TAJEMNÍKA OSN KE DNI LIDSKÝCH PRÁV 2011

Lidská práva náleží všem bez výjimky. Avšak nebudeme-li je znát a vyžadovat, aby byla respektována, a nebudeme-li bránit svůj nárok a nároky ostatních na jejich uplatňování, zůstanou pouze slovy v desítky let starém dokumentu. Z toho důvodu je Den lidských práv více než oslavou přijetí

Všeobecné deklarace lidských práv v roce 1948. Je potvrzením jejího přetrvávajícího významu i pro současnost.

Události tohoto roku opakovaně podtrhovaly důležitost lidských práv. V celém světě se lidé dali do pohybu a požadovali spravedlnost, důstojnost, rovnost, spoluúčasť – tedy práva zakotvená ve Všeobecné deklaraci. Mnozí z těchto mírumilovných demonstrantů vytrvali, přestože se setkali s násilím a represemi. V některých zemích jejich boj pokračuje, v jiných dosáhli lidé významných ústupků nebo svrhli diktátory a jejich vůle zvítězila. Mnozí z lidí usilujících o naplnění legitimních nároků se propojili prostřednictvím sociálních sítí. Pryč jsou doby, kdy represivní vlády mohly absolutně kontrolovat tok informací. Nesmíme dopustit, aby se vlády ve snaze vyhnout se kritice a veřejné debatě bránily lidem v přístupu k internetu a sociálním médiím. Musí respektovat svobodu projevu a shromažďování. Na sklonku tohoto roku, tak výjimečného pro lidská práva, čerpejme sílu z dosažených úspěchů: vznik nových hnutí přechodu k demokracii, přijetí nových opatření garantujících odpovědnost za válečné zločiny a zločiny proti lidskosti, rozšíření povědomí o lidských právech jako takových.

Tváří v tvář novým výzvám se inspirujeme příkladem aktivistů bojujících za lidská práva a nadčasovou platností Všeobecné deklarace lidských práv a udělejme maximum pro prosazení ideálů a tužeb, které mluví za všechny kultury i jednotlivce.

10. 12. 2011 (pramen UN INFO, Praha)
Ban Ki-moon

STANOVISKO DEMOKRATICKÉHO KLUBU Č. 48

K působení členů a stoupenců radikálních stran a hnutí v exekutivě

Ve druhé polovině února t.r. pronikly na veřejnost zprávy o úmyslu ministra školství jmenovat svým prvním náměstkem osobu, která vedla v předchozích volbách kandidátku radikální Národní strany kraje Vysočina a která svými výroky vyvolávala důvodné podezření ze zastávání xenofobních a rasistických názorů. Demokratický klub je bezvýhradným stoupencem svobodné výměny názorů, současně však soudí, že osoby zastávající radikální a extrémistické názory nemohou zastávat vedoucí funkce v exekutivě demokratického státu a že by šlo o překročení nezázších mezí tolerance, které by ve svém důsledku ohrožovalo demokratický charakter státu. S uspokojením jsme proto přijali obdobné vyjádření předsedy vlády ČR Petra Nečase, na jehož základě soudíme, že k chystanému jmenování nedojde, zároveň jsme však znepokojeni stanoviskem prezidenta republiky, který se postavil za kontroverzního kandidáta a současně se vyslovil nepřiměřeně na adresu některých občanů, kteří jmenování stoupence do vysoké funkce v oblasti školství odmítali. Je povinností demokraticky smýšlejících občanů, aby vystupovali

proti osobám podobného typu a je povinností demokratického mocenského aparátu zabránit možnosti, aby takovéto osoby mohly ovlivňovat např. školství, jež je v tomto ohledu oblastí velmi citlivou. V historii existuje mnoho příkladů, kdy nečinnost občanů v podobných případech vedla ve svých důsledcích k ohrožení demokracie nebo dokonce k nastolení nedemokratických režimů.

V Praze dne 13. 3. 2011

ČESKO - NĚMECKÉ VZTAHY

Před nedávným časem přinesla česká media otřesnou zprávu o objevení hromadného hrobu u Dobronína na Jihlavsku. Našli tu poslední odpočinek obyvatelé německé vesnice, ubití během poválečného řádění v roce 1945 rýčemi a motykami českých mstitelů. Dnes již víme – a česká media to v nepravděpodobných intervalech znovu a znovu připomínají – že součástí tragických dějin dvacátého století bylo období krutých masakrů českých Němců těsně po ukončení války, který stál život nějakých dvaceti – až čtyřiceti tisíc (přesnější číslo se nepodařilo zjistit) zabitých Němců pomstychtivými Čechy nebo zemřelých na „pochodu smrti“. Jistě je to tragická a odsouzeníhodná kapitola českých dějin, k níž přistupují nově objevené podrobnosti o hromadných hrobech u Dobronína či v Deštné v Orlických horách. Těmto krutostem však předcházely daleko krutější excesy nacistické, zločiny proti lidskosti organizované přímo vedením státu.

Má vůbec smysl se k těmto dnes již historickým událostem vracet? To, co se stalo, nelze v žádném případě z historie vymazat. Lze pouze objektivně popsat tyto skutečnosti, pátrat po příčinách onoho řádění, hledat jejich dějinné souvislosti a vzít si z nich poučení, neboť je již pozdě na postihování viníků. Excesy vznikaly z iniciativy jednotlivců, kterým se dostalo bezprostředně po válce určitého postavení a kteří se domnívali, že mají právo na pomstu. Byli mezi nimi pravděpodobně i tací, kteří tímto způsobem chtěli odčinit event. kolaboraci s Němci. V revolučních dobách je možné zfanatizovat určitou skupinu lidí, kteří se pak v krutostech vzájemně předhánějí. Vždy však šlo o státem neorganizované zločiny.

Dobře víme, že kdyby nebylo Hitlera a jeho poblouzněných německých následovníků, seděli by dodnes sudetští Němci na svých gruntech a čeští Němci by nezahynuli mučednickou smrtí – ale ani 360.000 Čechů, z toho 80.000 Židů by nezemřelo nacistickým přičiněním. Hitler otevřel Pandořinu skříňku a z ní vylétlo zlo epidemické povahy. Epidemie, která se šíří na vše strany, ztrácí časem na síle – podobně jako záplava, kdy voda vystupuje z koryt řek a kosí kolem sebe vše živé a neohlíží se na zemské hranice. U nás tomu bylo tak, že jsme se ani pořádně neotřásli z epidemie, kterou k nám zavlekli Němci a už jsme museli čelit epidemii z Východu. Ale nebyli tu už Němci, na nichž by bylo možno vybíjet tu epidemickou krutost, zlo se obrá-

tilo proti vlastním lidem, proti Čechům. V padesátých letech zemřelo na šibenici 248 politických vězňů, 4500 jich zemřelo ve vězeních, 170.000 jich uprchlo za hranice.

V souvislosti se vztahem Čechů a Němců se někdy hovoří o kolektivní vině jednoho nebo druhého národa. Koncept kolektivní viny patří do minulosti. Vina je vždy individuální a má svého nositele. I státem organizované krutosti mají svého konkrétního viníka, jak po druhé světové válce ukázal proces s nacistickými vůdci v Norimberku. Zde nebyl souzen německý národ, ale jeho představitelé, kteří zločinnou ideologii prosadili a v jejím duchu zločiny také páchali. Češi a Němci si dali velkou práci a dohodli se na Deklaraci česko-německého smíření a dotvrdily ji vytvořením česko-německého fondu. Situace se normalizovala a obecně se soudí, že dnes jsou vzájemné vztahy obou národů na historicky nejlepší úrovni. Němce hned po překročení hranic vítá pohostinné „Zimmer frei“ a také Češi v Německu nepociťují žádnou diskriminaci při turistickém pobytu nebo při hledání pracovního uplatnění. Ne, nemáme si věru co vyčítat a odpočítávání mrtvol nemá žádný smysl. To platí obecně pro vztah jakýchkoliv dvou národů, masakr v Katyni nebyl uskutečněn ruským národem, ale jeho představiteli vycházející ze zločinné bolševické ideologie.

Zlo nemá národní visačku, je všudypřítomné. Jáchym Topol ve svém rozhovoru říká: „Samozřejmě je kolem spousta podvodníků a třeba i parchantů, ale ty chytejme, braňme se jim, ukažme jim svou sílu!“ Ale poukazováním na provinění cizí nesmyje nikdo vinu vlastní.

Dana Seidlová, listopad 2010

ZAJÍMAVÝ HLAS Z RUSKA

Lidové noviny přinesly 27. dubna 2011 rozhovor s ředitelem ruského Institutu Blízkého východu Jevgenijem Satanovským. Jeho předmětem je současný pohyb v zemích severní Afriky a Blízkého východu. Satanovskij odmítá považovat jej za demokratické revoluce. Říká, že se jedná o *změnu moci s růstem politického vlivu islamistů*. Je tedy proti vojenskému zásahu v Libyi. Jde prý o stejnou chybu, jaké se dopouštěl SSSR snahami o export socialismu. Kaddáfí je podle něho tyran, kat a běs, ale povstalci prý nejsou o nic lepší. Připomíná nešťastné důsledky vyzbrojení afgánských mudžahedinů Američany. Náhoda tomu chtěla, že ve stejný den vychází i nové číslo Týdeníku Rozhlas, v němž reportér Radiožurnálu Martin Dorazín optimisticky líčí pročištěnou atmosféru na území osvobozeném libyjskými povstalci.

Uzavřít, který z těchto dvou hlasů je pravdě blíž a usoudit, zda Západ svým zásahem pokračuje či nepokračuje ve své sebevraždě (také cestou islamizace Evropy prostřednictvím tisíců emigrantů), je mimo moje možnosti. Postupujeme však článkem dále. Najdeme tam odstavec, jehož význam mnohonásobně

přesahuje oblasti, o nichž je řeč. Satanovskij říká: *Nesmíme zapomínat, že demokracie je v těchto oblastech vykládána zcela jinak než na Západě. V Evropě demokracie znamená práva jednotlivce a práva menšin. Demokracie v Africe a na Blízkém východě znamená právo většiny zničit jakoukoli menšinu.*

Toto tvrzení je ovšem mírně nepřesné, totiž geograficky. Možná (bohužel jen možná) by se i v oné oblasti našel i stát, kdy by se chtěli pokusit o demokracii po evropsku. Ale určitě by se v Evropě našli tací, kteří usilují o demokracii „africkou“. I v našem Dk-Dialogu se objevil rozsáhlý článek zásadně odmítající liberalismus. Je naopak sympatické, ozve-li se liberální hlas z Ruska, jehož premiér právě v těchto dnech „neopodstatněný liberalismus“ programově odmítl.

Satanovskij sympaticky varuje před růstem xenofobní krajní pravice a současně i před levicovou multikulturní politikou a jejími sebevražednými tendencemi. *Lídrů levicových politických stran s plným vědomím ničí země, ve kterých žijí. A liberální konzervativci, jakožto z mého pohledu jediná rozumná varianta, jsou bohužel na boj s oběma politickými tábory příliš slabí.* Jsou to zlatá slova. Protože jediná skutečná demokracie je ta, která se hlásá v chrámu sv. Alexise (de Tocqueville), všechno ostatní, co se za demokracii vydává, je šmejd, často horší než řada autoritativních režimů.

Jan Friedlaender, duben 2011

VZNIKAJÍ V ČECHÁCH NOVÉ KASTY?

Francouzská revoluce, a vše oč usilovala pod svým heslem „rovnost, volnost, bratrství“, je minulostí (paradoxně i s franky, na kterých byla tato slova vyražena). Že si nejsme rovni, nám zde v Čechách připomínají dnes a denně, a to velmi razantně, mnozí, jako gubernátoři se chovající politici na celostátní i komunální úrovni. To abychom pochopili, že stejně jako za komunistické vlády, je tady vrstva těch, kteří jsou si rovnější. S arogancí moci a „mocných“ se setkáváme každodenně. Pro někoho žádné zákony ani předpisy neplatí. Jen namátkou lze připomenout dodržování rychlosti vozidly prominentů.

Parlamentním elitářům, podobně jako v minulosti vedoucím soudruhům komunistické éry, „masy“ nestojí během volebního období za povšimnutí. Pouze před volbami do parlamentu či senátu, jim něco slíbí, rozdají pár úsměvů a nějaký ten gulášek k tomu. Ve chvíli, kdy je ty hloupé masy zvolí, divadelní představení skončí. Mýlil by se ten, kdo by předpokládal, že jde jen o jednotlivé nafoukané konzervativce a liberály. Pokud ne všichni, tak bezesporu mnozí údajní „socialisté“ (o komunistech nemluvě) se cítí být lepší kastou. Jsou beztrestní, rozhodují o svých platech a dalších prebendách. To je také to hlavní, co je zajímavé. Stranické souputníky nenechají padnout. Trafik v podobě funkčních míst ve státní správě i polostátních podnicích, je stále dost, a pokud nějaké chybí, tak se vytvoří.

U mnohých „soukromých podnikatelů“, hlavně těch vzniklých za státní prostředky, je situace ještě jednodušší – zaměstnanci jsou „materiál“ a komu se něco nelíbí, může jít. Doba hájení pracujících skončila, kapitál je všemocný (kamarádi politikové, bez ohledu na to, ze které jsou politické strany, to dobře vědí). Aktuálně lze připomenout kamaráda ministra financí Kalouska pana Šťávu s jeho finančními požadavky. Ostatně výhody prominentů režimu byly tím prvním, co po „sametové revoluci“ staronová vládnoucí vrstva přijala za své.

Školská reforma vzdělání, připravená koalici pro „masy“, funguje ke spokojenosti celé vládnoucí elity. Tím hlavním cílem přeci je, místo skutečné vzdělanosti, implantovat té pracující části společnosti (bývalému proletariátu i drobným živnostníkům) pozitivní vnímání současnosti. Je nutno, aby byl každý spokojen se svým postavením, řádně platil daně a ctil své vládce, kteří rozhodují za něj a kterým do toho nemá co mluvit. To jen hloupě devatenácté století pobláznilo nevolníky. Dnes je osmihodinová pracovní doba, stejně jako představa rovnosti příslušníků druhu *Homo sapiens*, přežitá.

Někdy to vypadá, jako by se současná kasta Našich vládců vzhledla v hlubokém středověku, nebo se jí zalíbily úvodní partie Huxleyho románu *Konec civilizace*. Cílem vládnoucích elitářů je vytvoření přísného kastovního rozvrstvení společnosti, rozdíl proti minulosti je jen v tom, že místo rudé knížky jsou důkazy „árijské kvality“ v jiných barvách a majetkových poměrech.

Ivan Turnovec, červenec 2011

PŘELOM?

Článkem „Poděkování a omluva“ odpověděl S. Mikuš na mou úvahu o Nobelově ceně. Můj pocit z něho je po dlouhé době dosti příjemný. Je věcný, nebere v potaz oponentův charakter, nepodsouvá mu tvrzení, že slepice rodí ještěřky, neobsahuje urážky osob, o nichž je mu známo, že si jich oponent váží (jako v minulosti třeba maďarských povstalců z roku 1956 nebo generála Pattona; jediným cílem zde bývalo oponenta vyprovokovat). Argumentuje klidně, trocha ironie nikoho nezabije a bez ní by to byla nuda. Tahle tolerance by se netýkala ironie ubohé a násilně vytlačované, s jakou se lze seznámit na kterékoli stránce libovolného díla klasiků marxismu-leninismu, ale to není tento případ.

Podsouvání? Tentokrát ne. Jedna formulace, jež se mi nelíbí, může pramenit z nepochopení. Lze z ní usoudit, že bych chtěl, odmítaje systém jeden člověk jeden hlas – 1M1V – nahradit kvalifikovanou demokracií – QD, v němž by volila jen jakási elita. To opravdu ne. Naopak, myslím, že je aspoň pár zemí, v nichž tepla není nazbyt a léto bývá krátké, pro něž by mohla na víc než 99 % platit rovnice $QD = 1M1V$. A ani v jiných zemích jsem neměl na mysli masy, které by potřebovaly na sobě zapracovat. A ty kvalifikační podmínky by byly splnitelné pro každého, kdo by projevil minimum dobré vůle.

Takže proč tedy ten otazník v nadpise? Protože, aby se v libovolné diskusi pokročilo, je třeba nejen diskutovat společensky přijatelně, ale také svá stanoviska zdůvodnit. Nyní už nebudu hovořit jen o Mikušově článku, ale i o asi 4 dalších negativních reakcích na QD, s nimiž jsem se setkal. Nic použitelného jsem v nich ale nenašel. Výborná je jen Rychetníková myšlenka o potřebě vzájemné důvěry mezi vládou a lidem, myslím si však, že v demokracii jde o oboustranný úkol. Vyčítám z oněch odpovědí tedy věty typu: To přece nejde. Demokracie je přece nemyslitelná bez přístupu k všeobecnému hlasovacímu právu (ovšem, já říkám bez práva na získání tohoto přístupu). To je přece absurdní. Stále to prokleté slůvko přece. Správně používané je blahodárným zámkem, který nám umožní, abychom se navzájem nenutili dokazovat, že v létě bývá tepleji než v zimě. Ale platí to jen pro vztahy, o nichž nikdo z účastníků nepochybuje. Jenže přezkoumávat je třeba vše, co si o světě myslíme. De omnibus dubitandum. Nenecháme přece zahynout demokracii a svět jen pro svou neochotu přezkoumávat své zvyklosti.

Já bych tedy chtěl požádat své oponenty, aby sdělili, jak jinak než s využitím QD by zajistili, aby:

- většina nepodporovala utopická řešení, která ublíží především jí samé;
- většina netlačila na opatření, která zruinují veřejné finance;
- většina nehlasovala v duchu průhledné demagogie, např. ve věcech evropské integrace
- vlády se nebály vládnout i v posledním roce volebního období, s jistotou, že reformy znamenají volební porážku;
- vlády z obav o své znovuzvolení neprovozovaly mnichovanskou politiku a mnohé další.

Anebo alternativně ať sdělí, že to přece nevádí. Ale se zdůvodním.

Určitě mě podezíráte, že se těším na Vaše problémy s odpovědí. Opak je ale pravdou. Nemusíte mi to věřit, ale mně se QD ani trochu nelíbí. Nesmírně bych preferoval 1M1V, leč nesdílím názor *Fiat 1M1V, pereat mundus*. Čili: budiž 1M1V, i kdyby měl zahynout svět. Očekávám tedy Vaše rady, co s tím.

Takže úplný přelom snad někdy příště.

Jan Friedlaender, červenec 2011

DOPIS PŘEDSEDOVI VLÁDY PETRU NEČASOVI

Vážený pane premiére,

dovolte mi, abych se připojil k současně probíhající diskusi o zákazu KSČM. Chtěl bych Vás ujistit, že na základě svých celoživotních zkušeností považuji zákaz KSČM za správnou a celé naší zemi prospěšnou věc. Už samotný fakt, že KSČM se nezříká násilných prostředků v politickém boji, dostatečně vypovídá o jejím charakteru a je dostatečným důvodem pro její zákaz. Sděluji Vám toto své stanovisko jako občan i jako člen Demokratického

klubu. Jen bych ještě uvedl, že Demokratický klub se touto problematikou víckrát zabýval a ve svých oficiálních stanoviscích, zveřejňovaných v jednotlivých číslech Dk-Dialogu se k ní také v tomto duchu vyjadřuje.

Zároveň Vám přeji dostatek dobré pohody, pevné vůle a zdraví pro Vaši práci.

15. 9. 2011
Milan Zapletal

ODPOVĚĎ PŘEDSEDY VLÁDY PETRA NEČASE

Vážený pane Zapletale,
odpovídám na Váš dopis, kterým se zapojujete do diskuse k otázce zrušení KSČM a sdělujete mi své stanovisko.

Dovolte mi, abych Vám poděkoval za Váš názor. Jak jistě víte, v současné době se vnějšími aspekty činnosti KSČM zabývá Ministerstvo vnitra.

Vážený pane Zapletale, byl jsem ujištěn ministrem vnitra, že vláda dostane k dispozici všechny relevantní materiály tak, aby mohla podání případné žaloby k Nejvyššímu soudu důkladně zvážit.

S pozdravem Petr Nečas, v.r.
V Praze dne 18. října 2011

KSČM BY MĚLA BÝT POZASTAVENA ČINNOST

V Dk-Dialogu se již několikrát diskutovalo o existenci KSČM a v minulém roce (Dk-Dialog 2/2011) je popsána historie působení KSČ u nás a předkládá se k diskusi návrh na její zrušení. Z celé historie činnosti KSČ po válce a po Únoru je zřejmé, že byla stranou nedemokratickou, pro své politické cíle falšovala dějiny a v inscenovaných procesech usmrcovala své politické soupeře.

Ještě v dnešní době jsme se dosud plně s jejím působením nevyrovnali. Neproběhla žádná mezinárodní konference, kde by evropské státy, nebo alespoň ty z nich, které se vymanily ze sovětského vlivu, její činnost odsoudily a jednoznačně prohlásily, že další její působení není v demokratické společnosti možné. Takové odsouzení by se mohlo interpretovat jako jakási sametová analogie Norimberského procesu.

Je zneklidňující, že i po více než dvaceti letech jsou na důležitých pozicích ve státní správě i v politických stranách lidé, kteří v sedmdesátých letech minulého století kariéristicky vystihli svou osobní šanci a vstoupili do KSČ v době, kdy byl celý národ ponížen sovětskou okupací. Je také zneklidňující, že sociální demokracie zapomněla, jak po Únoru „byla sloučena“ s KSČ a jak byli její funkcionáři pronásledováni; přesto se v ní najdou politici, přejímající komunistickou terminologii o „hysterickém antikomunismu“ a svou poli-

tickou činností by rádi přispěli k „většímu zapojení KSČM do politického života.“

Je také zneklidňující, že celá dlouhodobá protiamerická propaganda ukazuje své výsledky ještě dnes. Bývalí komunisté otevřeně prohlašují, že Spojeným státům jejich 11. září přejí, protože Američané jsou arogantní; jsou spokojeni, že i hodně mladých lidí má stejný názor. Leckdy oprávněný nesouhlas s politikou jiných (demokratických) států tak dostává zásadnější význam a ukazuje na určitý nelichotivý stav naší společnosti. Proč se tak jako Češi chováme, je možná otázkou přesahující rámec příspěvku, ale možná bude užitečné připomenout to, co o nás věděl už Jan Neruda. Ve svém čtyřverší Velikonočním píše: *Kdo snáší ta malovaná vajíčka?* ptá se zvědavé děcko. *Nevím, nejspíš nějaký Čech, ten snáší všecko.* Osobně bych byl rád, kdybychom „všecko“ nesnášeli a podporuji vydání tohoto stanoviska.

Milan Zapletal, listopad 2011

Řada dalších kolegů se vyjadřuje podobně, resp. doporučují vydání navrženého stanoviska. Někteří to doplňují i dalším textem. Např. kol Helena Janovská píše, že *stále v lidech přežívá (přetrvává) názor, že větší soukromé vlastnictví nemohlo být získáno jinak než krádeží, v „lepší“ případě určitě ne prací. Tento předsudek mívají většinou lidé, kteří nebyli úspěšní ani v minulém režimu, ani v době začínající mladé demokracii našeho státu. Jde naštěstí o generaci, která je již v důchodovém věku. Svůj produktivní život prožila pod nedemokratickou komunistickou nadvládou a převzala tak – třeba i nechťěně – způsob myšlení, který jí zůstal v podvědomí. Aby spor o zákaz názvu Komunistické strany vedl k úspěchu, je třeba, aby skutečně nastoupila nová generace. Ta je schopna, bez zátěže z minulosti, buď zrušit toto společenství anebo alespoň zakázat slovo **komunismus** v názvu politické strany. Doba tedy nazrála k tomu, abychom se díky mládí posunuli o kus dál.*

VÝHODY A NEVÝHODY ZÁKAZU KOMUNISTICKÉ STRANY ČECH A MORAVY

V současné době vláda zvažuje pozastavení činnosti Komunistické strany Čech a Moravy na základě návrhu bývalého Senátu ČR. Asi jen málokdo bude tvrdit, že Komunistická strana Čech a Moravy je normální demokratické strana, zvláště poté, co její mládežnická organizace oslavila úmrtí prezidenta Václava Havla na straně jedné a na straně druhé ocenila zemřelého severokorejského diktátora Kim Čong-ila.

Přesto však zůstávají otazníky nad tím, zda vláda podá Nejvyššímu správnímu soudu návrh na pozastavení nebo dokonce zrušení KSČM. Avšak pou-

ze zákaz KSČM a zabavení jejího majetku, který by musely odsouhlasit nejenom Nejvyšší správní soud, ale také Ústavní soud a Evropský soud pro lidská práva, by znamenal porážku komunistů. Ve všech ostatních případech by komunisté posílili.

Nyní k jednotlivým variantám:

1. Vláda nakonec nepodá žalobu na pozastavení nebo zákaz KSČM. V takovém případě bude ale vedení KSČM na koni, bude říkat, že se vláda bojí dát žalobu k Nejvyššímu správnímu soudu.

2. Vláda sice podá žalobu na pozastavení činnosti nebo zrušení KSČM. Je však otázka, zda uspěje u Nejvyššího správního soudu, popř. Ústavního soudu nebo Evropského soudu pro lidská práva, protože lze očekávat, že komunisté využijí beze zbytku všechny právní nástroje, aby odvrátili svou porážku. KSČM bude možné odsoudit pouze za současné činy, nikoliv za období totality, protože to už je dějinami uzavřená kapitola. Tzn., že soudy by musely dokázat, že činnost KSČM směřuje k nastolení autoritativního nebo totalitního nedemokratického režimu, to je podle následujícího paragrafu zákona o politických stranách a hnutí – § 4 Vznik a vyvíjet činnost nemohou strany a hnutí,

a) které porušují ústavu a zákony nebo jejichž cílem je odstranění demokratických základů státu,

b) které nemají demokratické stanovy nebo nemají demokraticky ustanovené orgány,

c) které směřují k uchopení a držení moci zamezujícím druhým stranám a hnutím ucházet se ústavními prostředky o moc nebo které směřují k potlačení rovnoprávnosti občanů,

d) jejichž program nebo činnost ohrožují mravnost, veřejný pořádek nebo práva a svobodu občanů.

To ale půjde jenom těžko, protože na rozdíl např. od zakázané Dělnické strany bude možné jen těžko prokázat činy vedoucí k porušení tohoto paragrafu. Jakákoliv porážka vlády u některého ze zmíněných soudů pomůže KSČM k propagandě legitimacy jejich strany.

3. Vláda navrhne jenom pozastavení činnosti do té doby, dokud tato strana nezmění svůj název. V případě, že uspěje, pak pro Komunistickou stranu Čech a Moravy nebude problém změnit název např. na Levicovou stranu Čech a Moravy. Členové KSČM a jejich majetek plynule přejdou do nově pojmenované strany. Je omyl si myslet, že většina členů strany nepřejde do nově pojmenované strany. KSČM je svým způsobem sekta s určitými názory, přičemž u většiny z nich převažuje názor, že za totality bylo lépe než v současnosti. Odstranění názvu komunistická ze jména strany umožní řadě lidí, kterým osobně vadí volit stranu, která má v názvu slovo komunistická, aby volili třeba Levicovou stranu Čech a Moravy, např. na úkor ČSSD. Současně by např. ČSSD nevěděla, jak přistupovat ke spolupráci s touto stranou na vládní úrovni, které jí brání tzv. Bohumínské usnesení. Tato komunistická strana je místem, kde se setkávají milovníci starého režimu, kteří si vy-

měňují své názory na současnou politiku, anebo přemýšlejí o minulosti. V současné době síla jakékoliv politické strany není závislá na tom, kolik má členů, ale kolik lidí může ovlivnit. Vliv politických stran závisí na tom, v které ze tří skupin jsou – největší vliv mají vládní strany, poté opoziční parlamentní strany a nejmenší vliv mají mimoparlamentní strany, které se kromě internetu mohou v médiích prezentovat leda tak v pořadu Politické spektrum, který dávají na ČT 24. KSČM vyhovuje role opoziční parlamentní strany, protože nemá žádnou odpovědnost, a může vždy říkat, že za jejího vedení by se zejména chudší lidé měli lépe. V případě, že by se KSČM stala stranou vládní, tak by buď musela z větší části zapomenout na svůj program, jinak by dovedla zemi k ekonomickému krachu. To by vedlo k pádu této strany do nicoty, jako se již stalo Komunistické straně Francie. Jako opoziční parlamentní strana KSČM ví, že bude vždy v médiích, kde bude moci nabídnout stejně jako některé náboženské sekty světlé zítřky. Síla KSČM se bude zmenšovat v období zvyšování životní úrovně pro drtivou většinu občanů ČR a naopak se bude zvyšovat v období vysoké nezaměstnanosti a bídy.

4. V případě, že vláda uspěje se zrušením KSČM je otázka, co se stane s jejím majetkem. Lze předpokládat, že majetek bude závčas převeden na určité osoby. Vláda by asi měla velký problém zabavit majetek KSČM, jestliže tato strana není v ekonomickém úpadku a pokud by soud nerozhodl dle § 13, odstavce 7 zákona o politických stranách a hnutích, že je přímá souvislost mezi důvody rozhodnutí soudu o rozpuštění strany a hnutí a nabytím nebo užitím jejich majetku.

Obecně je třeba si uvědomit, že možné rozpuštění KSČM by asi bylo nejenom věcí Nejvyššího správního soudu, ale také Ústavního soudu a především Evropského soudu pro lidská práva, kde soudí lidé, kteří nebyli zpravidla poznamenáni komunistickým režimem.

Ze všech uvedených důvodů si myslím, že úsilí o zákaz KSČM v 90 % povede k jejímu posílení, a pouze v 10 % k jejímu faktickému vymazání z politického života. Nejlepší cestou, jak snižovat vliv komunistů ve společnosti je postupné zvyšování životní úrovně zejména chudší části obyvatelstva tak, aby se v trajektorii zhruba 20 let životní úroveň této vrstvy populace dostala zhruba na úroveň 75 % životní úrovně podobných vrstev obyvatelstva nejbližších západních sousedů, tj. Německa a Rakouska.

Ondřej Wagner, prosinec 2011

K NÁVRHU STANOVISKA O ZÁKAZU (POZASTAVENÍ ČINNOSTI) KSČM

KSČM je bezpochyby nedemokratická strana, jejíž působení je v politickém systému ČR negativní. Již svým názvem se hlásí k totalitní ideologii i politické praxi. Přesto se nemohu smířit s pojmy „zákaz KSČM“ nebo „zru-

šení KSČM“. Domnívám se, že tak radikální represivní opatření nejsou v případě KSČM na místě a navíc, že jsou v reálné politické situaci neproveditelná. KSČM je strana, k jejímuž programu se při volbách hlásí významná část voličů, díky čemuž má silné zastoupení v poslanecké sněmovně, má stovky starostů v obcích a podle průzkumu preferencí počet jejich stoupenců stoupá. Neúčinnost „zákazů“ a „zrušení“ se projevila i po zrušení mnohem méně významné Dělnické strany. Ta po svém „zrušení“ prostě mírně upravila svůj název a pokračuje dále pod stejným vedením ve svém destruktivním programu. Za reálné ve vztahu ke KSČM považuji případné „pozastavení činnosti strany“. I to má v našem politickém vývoji precedenty. Chápu však, že nejde jen o terminologický problém. Nejsem žádný legislativec a na svém názoru netrvám.

Upozorňuji, že – pokud jsou mé informace správné – ministerstvo vnitra ČR má od vlády ČR za úkol do konce tohoto roku, tedy právě v těchto dnech, předložit návrh na zrušení KSČM, resp. na pozastavení její činnosti. Tento časový termín je již druhý, v původním termínu MV úkol nesplnilo, místo návrhu legislativního postupu předložilo analýzu problému, zřejmě zdůvodnění navrhovaného opatření vůči KSČM. Pravděpodobně v tom je těžiště problému. O spornosti existence a činnosti KSČM není pochyb, otázkou však je, jaký zvolit legislativní postup vůči této straně, navíc tak silné, početné a etablované. Selhání ministerstva vnitra při předkládání jeho prvního návrhu naznačuje, že možný postup není jasný ani legislativcům. Po věcné stránce, jak se domnívám, je problém již natolik analyzován, že není třeba jej rozšiřovat o další argumenty, i když z posledních dnů je možno upozornit na extremistická stanoviska komunistické mládeže, vyjádřená v reakci na úmrtí Václava Havla – a na text soustrastného poselství předsedy KSČM Vojtěcha Filipa k úmrtí severokorejského diktátora Kim Čong Ila. Na to však upozornila už média – a nepochybuji, že vláda i ministerstvo vnitra tyto nové skutečnosti vzaly na vědomí.

Nepokládám proto za nezbytné, aby Demokratický klub připravil další, svou vlastní analýzu problému, svůj vlastní návrh a své vlastní zdůvodnění návrhu na pozastavení činnosti KSČM. Ve velmi vážné ekonomické situaci, kterou ČR v současné době prochází, by taková diskuse mohla být využívána politiky k zanedbávání řešení naléhavých politických i ekonomických problémů souvisejících s ekonomickou krizí. Není jasné, jak by se zákon, zrušení nebo pozastavení činnosti KSČM měl promítnout do parlamentu. Komunističtí poslanci by měli odejít z parlamentu? Nebo pozastavit svou parlamentní činnost? Nebo KSČM s pozastavenou činností by nemohla postavit své kandidáty do voleb 2014? A jak dosáhnout, aby okamžitě po pozastavení činnosti komunističtí politici nezaložili „novou“ stranu se stejným programem, jen s upraveným názvem třeba „Strana pracujících“? Precedentem již je, že Vandasově Dělnické straně takový postup snadno prošel.

Pro politickou levici by nebylo obtížné reprodukovat pro veřejnost návrh na pozastavení činnosti KSČM jako záměrnou snahu neúspěšné vlády odvést ve vlastním zájmu pozornost veřejnosti od skutečně vážných problémů. KSČM jako strana bez vládní odpovědnosti snadno bude veřejnost přesvědčovat, že právě ona je jedinou parlamentní politickou silou, kterou z vyvolání ekonomické krize a z možného nakupení sociálních problémů nelze obviňovat, vždyť přece byla (demagogicky) odpůrcem všech ekonomických a sociálních reforem a „vždy hájila zájmy pracujících“. V takové atmosféře by KSČM stejně snadno uplatňovala i svá demagogická nesplnitelná stanoviska v sociální sféře a je pravděpodobné, že by tak získávala další příznivce. Jako pravděpodobné proto očekávám, že vláda, byť by ji nový návrh od ministerstva vnitra uspokojil, nebude legislativní návrhy vůči KSČM v nejbližší době prosazovat a případný opačný názor Demokratického klubu by její stanovisko nezměnil.

Milan Aleš, prosinec 2011

CENA ANDREJE SACHAROVA ZA BOJ ZA SVOBODU, DEMOKRACII A SVOBODNÉ MYŠLENÍ

Předseda Evropského parlamentu, Pan Jerzy Buzek, udělil dne 14. prosince 2011 v Bruselu cenu Andreje Sacharova za rok 2011. Cena byla udělena pěti představitelům „arabského jara“:

Muhammad Bouzizi (Tunisko) – upálil se na protest proti šikanování politického režimu, což se stalo jedním z nejvýznamnějších impulsů k lidovým nepokojům a politickým změnám v Tunisku a posléze v dalších arabských státech (cena byla udělena in memoriam).

Asmma Matifouz (Egypt) – významně přispěla k organizování protivládních demonstrací v Egyptě.

Razan Zaitouneh (Sýrie) – založila Syrský informační systém pro lidská práva, jehož prostřednictvím se svět dozvídal o brutalitě vládních zásahů v Sýrii.

Alí Farzat (Sýrie) – satirik, karikaturista zraněný za své kresby (zlomeny obě ruce).

Ahmed al-Zubair Ahmed al-Sanusi (Libye) – za plánování povstání proti Muamaru Kaddáfimu strávil 31 let ve vězení.

Zdeněk Kalvach

ZEMŘEL JEDEN Z PRVNÍCH ČLENŮ DEMOKRATICKÉHO KLUBU VÁCLAV FREI

V pátek 21. října 2011 zemřel RNDr. Václav Frei, CSc. Dožil se 81 let. Jeho život byl těžší než nelehký život v komunistickém režimu mnoha jeho vrs-

tevníků. Dominikán fr. Jordán Vinklárek vzpomíná: *S Václavem jsem se seznámil v roce 1949 v klášteře dominikánů jako bratrem Česlavem – spolunovicem. Neobyčejně soustředěný, vážný a opravdový. Pak jsme prožili pět měsíců v Broumově v klášteře benediktinů po (komunistickém) zaboru klášterů, kde jsme byli koncentrováni skoro ze všech tehdy existujících řádů. Odtud jsme my mladší byli povoláni na 40 měsíců do PTP, (což byly „pomocné technické prapory“, vojenské tábory nucených prací).*

Po propuštění Václav vystudoval fyziku a pracoval v Ústavu pevných látek Akademie věd ČR. Jako teoretický fyzik spolupracoval též s Oddělením strukturální analýzy na katedře fyziky polovodičů Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy. Oženil se a jeho paní Michaela (publicistka, překladatelka, redaktorka, dlouhodobá členka Občanského institutu) jej přezívá, pává tak jeho dva synové.

V roce 1968 Václav se účastnil Díla koncilové obnovy, což bylo hnutí katolických laiků a kněží, usilující o obnovu a modernizaci Církve v duchu Druhého vatikánského koncilu. Takto Václav chápal svůj katolicismus – jako aktivní víru obrácenou k současnému světu. S tím souvisí jeho zájem o demokracii a jeho práce v Klubu. Výborně jsme se shodovali v chápání demokracie jako politického řádu, který umožňuje co největší svobodu.

O jeho posledních letech uvedu opět vzpomínky otce Jordána Vinklárka OP: *Když jsem zhruba před pěti lety (2006) v noci v motolské nemocnici uděloval Václavovi pomazání nemocných, byl v hlubokém bezvědomí a v beznadějném stavu – odepsán. Aspoň podle názoru lékařů. Ale kupodivu jej to vrátilo k životu. ... Když pak byl Václav trvale hospitalizován v nemocnici v Motole – dávali mu tenkrát jen asi dva měsíce života ... Žil však ještě dalších pět let. Ležel v Léčebně dlouhodobě nemocných ve Fakultní nemocnici v Motole – byl ochrnutý od pasu dolů. Svou nemoc snášel trpělivě; nikdy jsem neslyšel, že by si stěžoval. Naopak, spolupracoval na vydávání čtrnáctideníku RC Monitor, psal, překládal a přicházel s podněty. Stále se zajímal o dění v Klubu.*

Otec Vinklárek o konci Václavova života píše: *Václav byl stále aktivní – to zakoušeli všichni návštěvníci – zajímal se o dění ve světě i v Církvi, rozvíjel aktivity ve prospěch mladých, až teprve v posledních týdnech aktivita ustupovala pasivnímu přijímání Boží očisty ode všeho lpění na vlastní intelektuální činnosti. ... Václavova modlitba se proměňovala ve stále osobnější dialog s Kristem. Jeho otázky a problémy byly teď zcela jiného druhu. Hlubinné, prozrazující činnost Ducha Svatého. Už se nezmočňoval Boha intelektem, ale Bůh se zmocňoval jeho – a on dozrával. ... Věřím, že by se už vrátit nechtěl. Že nazará, co dosud jen tušil, že se mu odhaluje zahalené, smysl jeho povolání a poslání. Otec Vinklárek své vzpomínky končí slovy: *Věřím, že se neprohřeším, vložím-li do jeho umlčených úst prosbu: Nemluvte o mně s lidmi, raději s Bohem.* (Citováno podle Res Claritatis MONITOR, VIII, č.21, 6. 11. 2011)*

Luděk Rychetník, leden 2012

OSOBNÍ VZPOMÍNKA NA VÁCLAVA FREIE

Václava jsem poznal na libeňském gymnáziu. Studenti se po druhé světové válce velmi zajímali o společenské a politické dění a taková situace byla i na naší škole. Blíže jsem se s Václavem seznámil, když jsem byl v sextě a Václav v septimě; založili jsem spolu na gymnáziu filosofický kroužek. Václav byl hluboce věřící, ale zároveň nesmírně tolerantní. Svoji víru nikomu nevnucoval. Byl vynikající student a měl dar schopnosti velkého soustředění. Vzpomínám si na jednu událost, která je pro Václava charakteristická. V roce 1948 jsme byli se školou na týdenním pobytu na Luční boudě v Krkonoších. Večer byla zábava a ve společenské místnosti bylo velmi hlučno, zpívalo se apod. Václav seděl ve stejné místnosti a něco si četl nebo psal, hluk mu vůbec nevadil.

Bylo logické, když byl založen 28. září 1948 Demokratický klub, byl Václav jedním z prvních, na koho jsem se obrátil. Po prostudování materiálů Klubu, kde smysl a význam hned pochopil, si přesto vyžádal čas na rozmyšlenou; jak mi sdělil, chtěl se poradit se svým duchovním otcem. Zřejmě dostal svolení a v roce 1949 do Klubu jako jeden z prvních členů vstoupil. Po maturitě téhož roku se přihlásil jako novic do dominikánského kláštera v Olomouci, ten však byl v roce 1950 komunistickou vládou zrušen a jeho příslušníci internováni. O jeho dalších životních osudech je možno se dočíst v jeho medailonku KDO je KDO z Demokratického klubu (Dk-Dialog VII, č. 10, s.4). Celou dobu komunistického režimu jsme byli v občasném styku. Václav velmi oceňoval rozumnou a prozíravou politiku Klubu v roce 1968, kdy se jednotliví členové zapojili do různých iniciativ, ale Klub jako celek nikde nevystoupil. Legislativně to nebylo ošetřeno a komunisté stále drželi absolutní moc.

Po roce 1989 se Václav zúčastňoval aktivit Klubu, jak je patrné z jeho příspěvků v Dk-Dialogu. Jeho hlavní společenská angažovanost však byla práce pro církve, a to překladatelská i autorská a redaktorská v církevních publikacích. Pracoval do posledních dní svého života i když byl od roku 2006 upoután na lůžko. Když jsem ho několikrát navštívil v Motolské nemocnici, byl vždy velmi vyrovnaný a přátelský. Věděl, že mu nemohou lékaři pomoci a smířil se s tím. Na posteli měl počítač a v přihrádce, na kterou dosáhl, potřebné knihy. Měl přesně rozdělený denní čas pro práci i přijímání návštěv. Byl jedním z mých blízkých přátel, na které se nezapomíná.

Zdeněk Pavlík, leden 2012

JOSEF JANOUŠEK (1923 – 2011)

Josef Janoušek se narodil 23. listopadu 1923 v Dolní Sytové v okrese Semily. Studoval filosofii a češtinu na FF UK, studium však ze zdravotních a existenčních důvodů nedokončil. S podrobnostmi z jeho životních osudů,

s jeho kredem i zájmy je možno se seznámit na stránkách Dk-Dialogu (XIX, č. 3, s.15–16). Celý svůj život působil ve sféře kultury, v různých nakladatelstvích jako redaktor, šéfredaktor v Orbisu a překladatel; sám též vydal několik knih a psal básně. V roce 1989, kdy mu bylo 66 let, odešel do důchodu, dále však působil v nakladatelství jako jazykový redaktor a tiskárenský korektor. V roce 1990 v Tiskařských závodech v Praze 1, Karmelitská 6, dostal ke korektuře první tištěnou brožuru Demokratického klubu (číslo zakázky 669); její obsah ho zaujal takovým způsobem, že požádal o členství v Klubu. Stal se pak prvním odpovědným redaktorem Dk-Dialogu od jeho počátků, i když je v tiráži uváděn až od roku 1993 (do té doby tento bulletin tiráž neuváděl).

Na stránkách Dk-Dialogu je téměř v každém čísle nějaký jeho větší text nebo alespoň zpráva. Již v čísle 2 z roku 1991 je jeho příspěvek *K úloze tisku v demokracii*. Článek má zásadní význam, neboť upozorňuje na mimořádnou důležitost zajistit v mezidobí mezi volbami ničím nerušený tok informací mezi parlamentem a vládou na jedné straně a občany na straně druhé. Podstatnou úlohu přitom musí sehrát tisk a sdělovací prostředky. Kritizuje nedostatečné působení tisku u nás a uvádí příčiny tohoto stavu. Tento příspěvek má trvalou hodnotu i dnes. Odpovědným redaktorem zůstal až do roku 1997, ale i pak se zúčastňoval redakční práce a byl přispěvatelem našeho bulletinu.

S postupujícím věkem, zdravotními a rodinnými potížemi (úmrtí manželky a péče o vnučku) se jeho aktivita pro Klub snižovala. Zejména v posledních letech se zcela odmlčel, nikoliv však ve styku se mnou. Vyměňovali jsme si dopisy a k Novému roku 2008 mi věnoval báseň, kterou pro nedostatek místa zde nemohu otisknout. Nazval ji *Předvánoční ochrana menšin*; za menšiny považuje básníky i ty, kdo básně čtou a uzavírá poslední slokou: *Oč by ale byl svět bez básníků – stejně jako bez vzácných květin živočichů a jiných menšin – šedivější a chudší*. Když jsem mu chtěl telefonicky popřát k Novému roku 2012, dozvěděl jsem se od jeho vnučky, se kterou po smrti manželky žil, že dne 30. listopadu 2011 zemřel. Josef Janoušek odešel, ale jeho stopa v Demokratickém klubu zůstane stále živá.

Zdeněk Pavlík, leden 2012

Z ČINNOSTI DEMOKRATICKÉHO KLUBU

Také v minulém roce pokračovala pravidelná setkání členů a přátel Demokratického klubu každý třetí čtvrtek v měsíci v prostorách Národního musea v Praze. Pouze červnové setkání bylo zrušeno (stávka zaměstnanců dopravy) a v červenci a srpnu se tato setkání konala v Jungmannově ulici 17 (CEVRO Institut–vysoká škola). Témata diskusí byla velmi pestrá, od otázek krizí ve vládní koalici a jejího vlivu na občanskou společnost po romskou problematiku a církevní restituce. Listopadové setkání uvedl kol. Luděk Rychetník s charakteristikou příčin současné finanční krize.

V úvodu prvního letošního lednového setkání, které se konalo třetí úterý v měsíci dne 17. ledna v Jungmannově ulici 17, požádal moderátor kol. Ondřej Wagner přítomné členy, aby minutou ticha uctili památku zemřelého bývalého presidenta republiky Václava Havla. Diskuse pak pokračovala hodnocením výhod a nevýhod přímé volby prezidenta, která zřejmě bude schválena a dále problematikou referenda obecně i vzhledem k současnému požadavku vyhlásit referendum ke schválení Evropské smlouvy o rozpočtové unii (Smlouvy o stabilitě, koordinaci a řízení v hospodářské a měnové unii).

Jak jste si mohli přečíst na webových stránkách Klubu, dne 15. prosince 2011 rezigovala na funkci předsedkyně Klubu kol. Božena Škvařilová. Na nejbližší schůzi ústředního výboru bude zvolen nový předseda.

POZVÁNKA

na další setkání členů a přátel Demokratického klubu, které se koná v úterý dne 21. února 2012 v Jungmannově ulici 17, Praha 1 (místnost bude sdělena ve vrátnici). Také další setkání k aktuálním otázkám politické reality budou každý třetí úterý v měsíci, tj. 20. března, 17. dubna, 15. května, 19. června, 17. července a 21. srpna. Setkání bude moderovat kol. Wagner a na některých z nich vystoupí s úvodním slovem některý z členů, event. pozvaný host. Na únorovém setkání vystoupí s úvodním slovem kol. Miroslav Novák na téma občanské společnosti.

Vydavatel: Demokratický klub, Františka Křížka 1, 170 00 Praha 7

Telefonní číslo (záznamník): 221 506 733

e-mail: dklub@volny.cz webová stránka: <http://www.dklub.org>

Bankovní spojení Demokratického klubu:

Česká spořitelna, a.s., pobočka č. 01/103, Praha 1, Rytířská 29, číslo účtu 1923868339/0800
IBAB CZ 76 0800 0019 2386 8339 SWIFT GIBACZPX

Redakční rada: Zdeněk Kalvach (odpovědný redaktor), Radovan Jelínek, Zdeněk Pavlík

Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha čj. NP 2471/93 ze dne 20.12.1993

Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod č. 6759

Příspěvky jednotlivých autorů, členů i nečlenů Dk, nemusejí vyjadřovat názory Klubu. Tyto jsou vyjádřeny pouze v oficiálních (číslovaných) stanoviskách Demokratického klubu.